



1. Referentie

Referentie	Ferwerda, H., van Leiden, I., Cornelissens, A. (2009). <i>Back on track? Een evaluatieonderzoek naar de onthemende projecten van de Bijzondere Jeugdbijstand in Vlaanderen</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport, Bureau Beke, Arnhem (Nederland).
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onuitgegeven onderzoeksrapport

2. Abstract

De onderzoekers evalueren de effectiviteit van zogenaamde 'onthemende' projecten, waarbij jongeren met een achtergrond van onaangepast gedrag, lage scholingsgraad, delinquentie,... uit hun vertrouwde omgeving gehaald worden om een fysieke uitdaging aan te gaan. De projecten die in dit onderzoek in de kijker staan zijn Oikoten en Albezon, en meer bepaald de activiteiten (1) een wandeltocht van België naar Santiago de Compostella maken en (2) wonen en werken op boerderijen (in een gastgezin) in Frankrijk, Spanje en Portugal. De gemiddelde duurtijd van deze projecten is vier maanden. De onderzoekers evalueren deze projecten vanuit het Globaal Plan Jeugdzorg, dat het belang van effectiviteits- en efficiëntieonderzoek van de projecten van Bijzondere Jeugdzorg onderstreept.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Delinquentie, Welzijn en gezondheid
Trefwoord(en)	Sancties/maatregelen, preventie, welbevinden

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Vlaamse Gemeenschap (Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)
Onderzoeker(s)	Henk Ferwerda Ilse van Leiden Agnes Cornelissen Bureau Beke Rijnkade 84 6811 HD Arnhem Nederland Tel: (0031) (0) 26 4438619 Fax: (0031) (0) 026 442281 Email: info@beke.nl www.beke.nl

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	- Op welke doelgroep richt het aanbod van onthemende projecten zich? - Op welke methodieken baseert men zich? - Welke instrumenten (methodiek, financieel, samenwerkingsverbanden, et cetera)
-----------------	---

	worden hiervoor ingezet? - Wat zijn de doelstellingen (resultaatgebieden) van de hulpverlening en welke parameters (indicatoren) worden hiervoor gehanteerd? - Wordt de beoogde doelgroep bereikt? - Doet men wat men zegt dat men doet (methodiektrouw)? - Welk resultaat wordt bereikt op de beoogde resultaatgebieden? - Wat zijn de kritische succesfactoren voor het slagen van onthemende projecten? - Op welke manier kunnen de effecten van de onthemende projecten gemaximaliseerd worden?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	1. Studie van literatuur die door Oikoten en Albezoon ter beschikking gesteld wordt 2. Diepte-interviews met medewerkers van Oikoten, Albezoon en samenwerkende partners. 3. Kwantificerend, survey onderzoek bij 24 jongeren die in de periode tussen maart 2007 en maart 2008 deelnamen aan een onthemend project (19 Oikoten, 5 Albezoon). De jongeren werden vlak voor (0-meting) en vlak na het onthemingsproject (1-meting) en op het einde van de onderzoeksperiode (nameting) bevraagd. Naast de jongeren zelf werden ook hun projectmedewerkers bevraagd.
Onderzochte groep	Jongeren die deelnemen aan een onthemingsproject.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Finaliteit en basis van de projecten	1. Er bestaat geen eenduidigheid tussen Oikoten, Albezoon, de Vlaamse overheid en de verschillende partners over wat nu precies de finaliteit van de onthemingsprojecten is. 2. Beide projecten hanteren vier fasen: selectie, voorbereiding, ontheming en vervolghulp. Hoewel de algemene finaliteit niet duidelijk is, komen zowel uit Oikoten als uit Albezoon en verschillende internationale onthemingsprojecten wel duidelijke individuele doelstellingen naar voor. De projecten zijn gebaseerd op de volgende ideeën: - Tochten die een duidelijke therapeutische component bevatten, blijken betere resultaten te hebben; - Groepsinterventies lijken minder effectief dan individuele interventies; - Structuur in de projecten en een deskundige begeleiding zijn belangrijke randvoorwaarden voor een effectieve interventie; - Nazorg c.q. vervolghulp na een project is van essentieel belang; - Effecten van dit type interventies hebben vooral betrekking op verbetering van schoolresultaten, recidivereductie, toename van zelfstandigheid en zelfhandhaving en een afname van angst, depressie en agressie.
Kenmerken van de deelnemende jongeren	3. De jongeren die deelnemen aan de projecten worden gekenmerkt door: - Ze groeien op in problematische gezinssituaties; - Ze hebben het lastig en zijn lastig op school; - De financiële positie van de jongeren is matig tot slecht; - Ze hebben een risicovolle vrijetijdsbesteding en dito vrienden; - Zelf hebben de jongeren veel riskante gewoonten; - Ze kampen al langere tijd met diverse problemen en daarnaast plegen ze al vanaf jeugdige leeftijd veel en ernstige delicten.
Kenmerken van de afvallers	4. De jongeren die deelnemen aan het project maar het niet afronden, hebben een zwaardere problematiek dan de anderen maar tonen zich bij aanvang van het project even gemotiveerd. Hierdoor kunnen vragen gesteld worden bij de noodzaak van interne motivatie en het feit dat de projecten altijd op vrijwillige basis moeten plaatsvinden.
Effecten van het project	Door de jongeren worden verschillende positieve ervaringen genoemd, zoals inzicht in zichzelf, leren doorzetten, enz. Ook schatten de jongeren de eigen positie na het onthemingsproject positiever in. Ondanks deze positieve ervaringen kunnen de jongeren zich na het project niet redden. Ze hebben nood aan vervolghulpverlening, maar kunnen hier omwille van wachtlijsten niet altijd onmiddellijk beroep op doen. Daardoor vallen

Aanbevelingen	veel jongeren bij thuiskomst terug op hun oude sociale context waardoor ze met nieuwe problemen geconfronteerd worden. Toch mag de kracht van de positieve ervaringen die tijdens het onthemingsproject werden opgedaan niet onderschat worden: de jongeren ontwikkelden hier zelfvertrouwen, krijgen het gevoel echt iets te kunnen, een gevoel waar ze later in het leven naar teruggrijpen. De onderzoekers benadrukken het belang van een geëxpliciteerde algemene finaliteit van de projecten. Zij stellen het volgende voor: "De finaliteit van een ontheming is de ervaring van de jongere dat hij of zij iets kan bereiken dan wel het doorzettingsvermogen heeft om binnen een andere context het project af te ronden. Dit is een ervaring waarop de jongere op verschillende momenten in zijn of haar leven kan terugvallen. Alleen als de vervolghulp voor de jongere en de context goed geregeld zijn, mogen er bescheiden kortetermijneffecten van de ontheming verwacht worden. Ontheming is met andere woorden een middel binnen een breder traject van aanpak om zeer kwetsbare en problematische jongeren een begin van een nieuwe start te laten maken." Met betrekking tot de intake stellen de onderzoekers voor niet naar interne, maar wel naar externe motivatie te kijken, m.n. de perspectiefloosheid van de jongere., zodat ontheming echt een project van de laatste kans wordt. Tot slot benadrukken de onderzoekers het belang van nazorg, zonder vervolghulp heeft ontheming geen zin.
---------------	---

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/